

NÁŠ MEDAILÓN

CELÝ SVŮJ ŽIVOT...

Měl rád hory, toulal se v jejich hvozdech, a sotvaže mu příležitost podala ruku, sbíral kamínky a oblázky. Mineralogie a rudní geologie, to bylo jeho koníčkem, vlastně – jeho láskou.

V roce 1949 o prázdninách za ním přišli přátelé: Děkan profesor Toul dává dohromady vědeckou komplexní brigádu na hodnocení zašlých rudných lokalit na severní Moravě. Přidej se!

Mladý adept geologie Jožka Janečka se dlouho nerozmýšlel. Přidal se. A výsledek tohoto prázdninového „výletu“? Terénní výzkum zpracoval v disertační práci, kterou poté v březnu 1950 obhájil a za níž dosáhl doktorátu přírodních věd...

DO JESENÍKŮ

A potom práce v Ústavu pro průzkum nerostných ložisek v Kutné Hoře, studium petrografie, genese rudných ložisek... Ale při tom je stále něco táhlo do hor, mezi skály se třeptivými útesy, do děr, kde v patnáctém století kutali horníci svým primitivním způsobem a které nechali kapitalisté zatopit vodou a zarůst křovisky... Země přece potřebuje někoho, kdo by vnikl do jejího nitra, odkryl ono úžasné bohatství, jež se tu skrývá. Cožpak je možné nechat tyto poklady nevyužité?

Mladý geolog doslova utekl do hor, do Jeseníků, do oblasti budoucnosti...

Těžko se mu začínalo v Severním Jeseníku, s nesčetnými překážkami řídil první krůčky průzkumu. A přece donutil zemi, aby vydala první gramy z největších zásob barevných kovů v republice.

Povzbuzen prvními – třebaže nepatrnými – objevy ložisek

rud, pustil se Jožka Janečka do práce. Usilovně pokračoval v průzkumu, často nerozpoznal den od noci... A protestoval nejhovněji proti tehdejšímu odporu „odborníků“, kteří krčili rameny: Jste příliš velký optimista!

Mladý, dosud nezkušený geolog však vítězil na každém kroku, neboť jasně v praxi dokázal, že nalezená ložiska jsou s to vydat ty nejmocnější masivy rud, a prosadil, aby byl průzkum prováděn z osmdesáti procent vrtnými a z dvaceti procent bádskými pracemi. Tak jak to dělají v Sovětském svazu!

POPLACH, KTERÝ SE VYPLATIL

Jednou – bylo to v březnu – nastal v Českomoravském rudném průzkumu v Rýmařově poplach. Provozůři jeden přes druhého nadočkávali: Kdy konečně začnete s vrty? Sníh se už ztrácel – Inženýři naléhali: Lokalizujte nám alespoň jeden vrt na železnou rudu! Hned!

To je hezké – hned! Ale jak? Mladý geolog s tím přišel za svým nejbližším spolupracovníkem, významným geologem-teoretikem Jaroslavem Skácelem.

„Teď, kdy je ještě po kolena sněhu?“

„Provozůře a inženýry, brachu, neoblomíš! Co naplat!“ A tak jak byli, vydali se do hor, na „lehčí průzkum“. Ouha – v polobotkách se to však v téměř metrových zdvěhách těžko šlape. A po holé zemi ani památky. Jenom tu a tam vyčnívaly špičky vysokých kamenů, jinak všude sníh a sníh, místy hustá, zhnědlá břečka... A teď, geologové, lokalizujte!

Unaveni, rozdělali poblíž skály oheň. Ždímalí nohavice, sušili boty. Pěkný „lehký průzkum“!

„To je nápad,“ bručel Jožka, „v tomhle počasí...“ Potom náhle zmkl a rychle povstal. „Jardo... podívej se, dobře se podívej – tímhle směrem... Něco se leskne! Ano, na protějščí skále!“

Bosí, nedbajíc sněhu, šplhali na ostrý výčnělek skály. Takřka holými rukama vyškrabali kousek kamene. Dech se jim zatajil.

„Och,“ vydechl Jožka, „nový typ rudy... Musí vést skoro souvislou zónou! Pojd, Jardo, až zítra...“

A na základě tohoto poznatku byla později prvními pozitivními vrty v oblasti Jižního Jeseníku ověřena bohatá zóna. – Poplach, který se skutečně vyplatil.

KOMUNISTA

Soudruh Josef Janečka, komunista, vychoval již při své práci řadu geologů, pomocných pracovníků, odborníků, kteří jdou nyní v jeho šlépějích, pracují podle jeho štědré rozdaných zkušeností, podle jeho projektů, vписuje své poznatky do souborných děl a monografií. Z praktického pohledu komunisty poznal, že pro moderní těžbu jsou nejvýše významná ložiska takového charakteru, která se dají moderními dobývacími prostředky rychle získat. Tímto směrem řídil jako první v ČSR průzkum nerostných ložisek...

A za to, že jeho neúprosný boj s tajemstvím země vydává své první ovoce, za to obdržel soudruh Janečka vysoké vyznamenání: Laureát státní ceny Kl. Gottwalda.

ROSTISLAV CZMERO

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

29

Podle Jaroslava Haška vypravuje a ilustruje Jos. Lada

1. Švejk dlouho bloudil po ulicích Zóltance; konečně všechno vsadil na jednu kartu. Zastavil jednoho plukovníka a svou lámanou němčinou ho prosil, jestli snad neví, kde leží jeho batalion s jeho marškompanií. – „Se mnou můžeš mluvit česky,“ řekl plukovník, „já jsem také Čech. Tvůj batalion je rozložen vedle, ve vesnici Klimontově a do městečka se nesmí, poněvadž se od vaší kompanie poprali na náměstí s Bavoráky, hned jak přišli.“ Plukovník dal Švejkovi pět korun na cigarety a rozloučiv se s ním, myslil si v duchu: „Jaký to sympatický voják!“ Švejk se tedy vydal do Klimontova.

4. „Pane Jurajda, dovoluji mně hrábnout do toho prejtu a potom až jsem uvázaný, jinak já to trápení nepřežiju.“ Baloun vstal z lavice a potácej se jako opilý, natáhl svou pracku směrem k hromadě prejtu. Nastal urputný zápas. Stěží ho zmohlí všichni přítomní, aby se nevrhl na prejt. Když ho vyhazovali z kuchyně, hrábl v zoufalství do hrnce s močenými stěvy na jitrnice. Kuchař Jurajda byl tak rozčilen, že za ním vyhodil celý svazek dřívků a zařval: „Nažer se špejlů, potvoro!“ A v tu dobu byli již nahofe shromáždění důstojníci a slavnostně očekávali to, co se rodilo dole v kuchyni.

2. Tam si právě důstojníci jeho batalionu uspořádali slavnostní večeři. Složili se a koupili si prase. Kuchař Jurajda dělal prasečí hody, obklopen různými příživníky z řad důstojnických sluhů. Nejvíce vyvalené oči ze všech měl nedožera Baloun. Tak se asi dívají lidožrouti s laskominami a chtivostí, jak z misionáře pečeného na rožni teče tuk, vydávaje příjemnou vůni. Balounovi bylo asi tak, jako mlékařskému psu, táhnoucímu vozík, kolem kterého nese uzenářský pomocník na hlavě koš s čerstvými uzenkami z udrny, takže jen skočit a chňapnout, kdyby nebylo toho protivného řemení a mizerného náhubku.

5. Zatím Švejk vstoupil do kanceláře, kde nebyl nikdo kromě jednoročního dobrovolníka Marka, který jako historik batalionu použil zdržení v Zóltance, aby do zásoby popsal některé vítězné boje, které se strhnou patrně v budoucnosti. – „Tak vidíš,“ řekl mu Švejk, „už jsem zde zas.“ – „Dovol, až tě očuchám,“ řekl jednoročák mile dojat, „hm, opravdu smrdíš kriminálně.“ – „Jako vobyčejně, bylo co jenom malinký nedorozumění; a co ty děláš?“ – „Jak vidíš,“ odpověděl Marek, „házím na papír hrdinné zachránce Rakouska, ale nějak mi to nechce jít dohromady a je to samé en – ó – no!“

3. A jitrnicový prejt voněl pepřem, mastnotou a játry. Baloun se nezdržel a zavlykal. Jeho vzlykot stupňoval se až do usadavého pláče. „Co fveš jako bejk?“ otázal se ho kuchař Jurajda. – „Tak jsem si vzpomněl na domov,“ odpověděl se vzlykotem Baloun, „jak jsem bejval vždycky doma při tom a jak jsem nikdy ani svému nejlepšímu sousedovi nechtěl poslat vejslužku, jen jsem chtěl vždycky všechno sežrat sám a taky sežral. Jednou jsem se tak naprásk jitrnic, jellit a ovaru, že všichni mysleli, že prasknu a honili mne kolem dokola s bičem po dvoře, jako když se kráva nafoukne po jeteli.“

6. „Ba, člověk musí být trpělivý,“ prohodil Švejk. „V Nuslích je nějaký Hauber, toho jednou v neděli v Kunraticích na silnici píchli omylem nožem, když šel z výletu od Bartůňkového mlýna. A von s tím nožem v zádech přišel domů, žena mu ho doma pěkně vytáhla a ještě to dopoledne tím nožem rozkrajovala maso na guláš, poněvadž byl ze solingenský vocele a voni měli doma všechny nože pilkovatý a tupý. Vona potom chtěla mít celou soupravu takových nožů do domácnosti a posílala ho vždycky v neděli do Kunratic na vejlet, ale von byl tak skromnej, že nešel nikam než k Banzetovým do Nusl.“